

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий інститут управління, економіки та  
природокористування**

*Кафедра публічного управління та адміністрування*

## **ПОЛІТИКА В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ**

*Методичні рекомендації для підготовки фахівців за  
ступенем вищої освіти "Магістр" за спеціальністю  
"Публічне управління та адміністрування"*

**Київ – 2018**

УДК 321:351(076)

П 50

*Рекомендовано до друку Вченою радою Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського, протокол № 4 від 20 грудня 2018 р.*

**Укладачі:**

**В. Г. Горник**, доктор наук з державного управління, доцент, директор Навчально-наукового інституту управління, економіки та природокористування Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського;

**С. О. Кравченко**, доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського;

**В. В. Шпачук**, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського.

**Рецензенти:**

**Т. М. Безверхнюк**, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри проектного менеджменту Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України;

**О. В. Червякова**, доктор наук з державного управління, доцент, головний науковий співробітник Інституту законодавства Верховної Ради України.

П 50

**Політика в публічному управлінні** : метод. рек. для підготовки фахівців за ступенем вищої освіти "Магістр" за спеціальністю "Публічне управління та адміністрування" / уклад. : В. Г. Горник, С. О. Кравченко, В. В. Шпачук. – К. : УкрСІЧ, 2018. – 28 с.

У методичних рекомендаціях наведено програму і тематичний план навчальної дисципліни "Політика в публічному управлінні", форми контролю слухачів, вимоги, питання для обговорення, тематика і рекомендовані джерела для підготовки до семінарських занять та виконання творчих робіт. Відображений короткий зміст лекційного матеріалу розділів відповідної дисципліни.

УДК 321:351(076)

© В. Г. Горник, С. О. Кравченко,  
В. В. Шпачук, укладання, 2018

© Вид-во "УкрСІЧ", 2018

**ЗМІСТ**

ВСТУП .....	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ .....	6
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ .....	7
ФОРМИ КОНТРОЛЮ .....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ПОЛІТИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ .....	9
РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ .....	12
РОЗДІЛ 3. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПОЛІТИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ .....	15
ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ТВОРЧОЇ РОБОТИ.....	21
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ.....	22
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	25

## ВСТУП

### **Актуальність вивчення дисципліни**

- В Україні на вищому державному рівні визнано потребу створення нової системи публічного управління. У Стратегії сталого розвитку "Україна – 2020" серед першочергових напрямів визначено децентралізацію та реформу державного управління. Впровадження таких перетворень має забезпечити відхід від централізованої моделі управління в державі, створення публічної адміністрації, що здатна виробляти і реалізовувати цілісну державну політику, спрямовану на суспільний сталий розвиток і адекватне реагування на внутрішні та зовнішні виклики. Це означає перехід до нової моделі політики в публічному управлінні на засадах належного урядування, зокрема, результативності та ефективності з погляду потреб, інтересів і цінностей суспільства, прозорості та участі громадян, субсидіарності, орієнтації на згоду та співпрацю між державою, бізнесом і громадянським суспільством тощо.
- У цьому зв'язку на теперішній час працівники органів державної влади та органів місцевого самоврядування стикаються з необхідністю розуміти процеси здійснення політики в публічному управлінні, володіти інструментарієм аналізу політики та здатністю його застосовувати на належному рівні. Враховуючи це, дисципліна "Політика в публічному управлінні" орієнтована на формування систематизованих знань з вироблення, впровадження та оцінювання політики в публічному управлінні, надання вмій та навичок практичного використання цих знань.
- Дисципліна входить до циклу дисциплін, що формують фахові (спеціальні) компетентності, освітньо-професійних програм підготовки магістрів за спеціальністю "Публічне управління та адміністрування".

**Метою** викладання навчальної дисципліни "Політика в публічному управлінні" є формування у студентів знань щодо політики в публічному управлінні, вмій та навичок використовувати ці знання у практичній діяльності.

**Основними завданнями** вивчення дисципліни "Політика в публічному управлінні" є надати систематизовані знання щодо теорії і практики здійснення політики в публічному управлінні, сформувати уміння та навички аналізу політики в публічному управлінні, підготовки аналітичних документів з використанням сучасного методологічного інструментарію.

### **Результати навчання**

Після вивчення дисципліни слухачі повинні:

*знати:*

- основні поняття щодо політики в публічному управлінні, її аналізу та механізмів впровадження;

- теоретичні засади здійснення політики в публічному управлінні;
- принципи, підходи, моделі та методи формування політики в публічному управлінні;
- теоретичні положення, методологічний інструментарій і механізми впровадження та оцінювання політики в публічному управлінні;
- способи використання методології інформаційно-аналітичної діяльності для політики в публічному управлінні;

*вміти:*

- використовувати набуті знання в практичній діяльності;
- проводити аналітичні дослідження щодо формування політики в публічному управлінні;
- розробляти проекти рішень щодо політики в публічному управлінні, шляхи та рекомендації щодо їх впровадження;
- застосовувати методологічний інструментарій моніторингу та оцінювання політики в публічному управлінні;
- готувати аналітичні документи з використанням сучасної методології інформаційно-аналітичної діяльності.

### **Навчальна стратегія дисципліни**

Досягнення результатів навчання здійснюється шляхом:

- *проведення лекцій* для надання слухачам необхідних знань;
- *самостійного навчання слухачів* на основі розроблених для дисципліни навчально-методичних матеріалів;
- *участі слухачів у семінарських заняттях* з метою розвитку критичного мислення, формування та розвитку здатності аналізувати політику в публічному управлінні, готувати відповідні аналітичні документи;
- *виконання і презентації індивідуальних завдань* у вигляді творчих робіт до розділів дисципліни;
- *проведення екзамену* для підсумкового контролю засвоєння знань.

## **ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

### **РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ПОЛІТИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ**

Тема 1.1. Поняття та структура політики в публічному управлінні

Тема 1.2. Принципи та цикл політики в публічному управлінні

Тема 1.3. Суб'єкти та об'єкти політики в публічному управлінні

### **РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ**

Тема 2.1. Засади формування політики в публічному управлінні

Тема 2.2. Діагностування проблем та постановка цілей політики в публічному управлінні

Тема 2.3. Визначення способів досягнення цілей та прийняття рішень щодо політики в публічному управлінні

### **РОЗДІЛ 3. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПОЛІТИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ**

Тема 3.1. Процес та засоби впровадження політики в публічному управлінні

Тема 3.2. Моніторинг та оцінювання політики в публічному управлінні

## ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	у тому числі				всього	у тому числі			
л		п	сем.	с. р.	л		п	сем.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<b>Розділ 1. Теоретичні засади здійснення політики в публічному управлінні</b>										
Тема 1.1. Поняття та структура політики в публічному управлінні	14	2			12	14	2			12
Тема 1.2. Принципи та цикл політики в публічному управлінні	18	4		4	10	18	2			16
Тема 1.3. Суб'єкти та об'єкти політики в публічному управлінні	18	2		4	12	18			2	16
Разом за розділом 1	50	8		8	34	50	4		2	44
<b>Розділ 2. Формування політики в публічному управлінні</b>										
Тема 2.1. Засади формування політики в публічному управлінні	14	2			12	14	2			12
Тема 2.2. Діагностування проблем та постановка цілей політики в публічному управлінні	18	4		4	10	18	2		2	14
Тема 2.3. Визначення способів досягнення цілей та прийняття рішень щодо політики в публічному управлінні	18	2		4	12	18			2	16
Разом за розділом 2	50	8		8	34	50	4		4	42
<b>Розділ 3. Впровадження та оцінювання політики в публічному управлінні</b>										
Тема 3.1. Процес та засоби впровадження політики в публічному управлінні	26	4		4	18	26	2		2	22
Тема 3.2. Моніторинг та оцінювання політики в публічному управлінні	24	4		4	16	24	2			22
Разом за розділом 3	50	8		8	34	50	4		2	44
<b>Усього годин</b>	150	24		24	102	150	12		8	130

## ФОРМИ КОНТРОЛЮ

**Навчальні результати слухачів у межах дисципліни оцінюються на основі:**

- виконання і презентації творчих робіт;
- участі у семінарських заняттях;
- підсумкового контролю засвоєння знань у вигляді екзамену.

**Максимальна кількість балів за вивчення дисципліни – 100.**

### Розподіл балів для денної форми навчання

Поточний контроль									Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3				
C1.2	C1.3	TP1	C2.2	C2.3	TP2	C3.1	C3.2	TP3	40	100
5	5	10	5	5	10	5	5	10		

C1.2, C2.2 ... C3.2 – семінарські заняття до тем розділів

TP1 ... TP3 – творчі роботи до розділів

### Розподіл балів для заочної форми навчання

Поточний контроль							Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1		Розділ 2			Розділ 3			
C.1.3	TP1	C2.2	C2.3	TP2	C3.1	TP3	40	100
5	15	5	5	10	5	15		

C1.3 ... C3.1 – семінарські заняття до тем розділів

TP1 ... TP3 – творчі роботи до розділів

## РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ПОЛІТИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

**Мета:** Сформуванати у слухачів:

- наукове розуміння сутності та структури політики в публічному управлінні, її суб'єктів та об'єктів;
- систематизовані знання закономірностей та принципів здійснення політики в публічному управлінні;
- поняття про цикл політики в публічному управлінні, вміння і навички аналізувати процеси її здійснення на практичних прикладах.

**Короткий зміст лекційного матеріалу розділу.**

Два розуміння політики: *policy* та *politics*. Поняття та основні риси політики в публічному управлінні. Політика в публічному управлінні як системна діяльність. Співвідношення політики та адміністрування в публічному управлінні. Рівні, напрями та середовище політики в публічному управлінні. Поняття принципу політики в публічному управлінні. Базові закони та закономірності, що можуть використовуватися при здійсненні політики. Загальні (універсальні) та галузеві (специфічні) принципи політики в публічному управлінні. Закріплення принципів політики в публічному управлінні у нормативно-правових актах. Поняття циклу політики в публічному управлінні, його основні складові та практична реалізація. Поняття суб'єкта і об'єкта політики в публічному управлінні. Класифікація суб'єктів політики в публічному управлінні. Характеристика основних суб'єктів політики в публічному управлінні України, взаємодія між ними. Властивості об'єктів політики в публічному управлінні, їх основні різновиди.

### Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 1

#### Творча робота до розділу 1

*Мета:* формування систематизованих знань теоретичних засад здійснення політики в публічному управлінні та умінь аналізувати різні її аспекти.

*Написання та оформлення творчої роботи:* здійснюється за вимогами, що наведені у відповідному розділі методичних рекомендацій.

#### *Рекомендовані теми творчих робіт до розділу 1*

1. Основні складові політики в публічному управлінні в Україні як системної діяльності.
2. Органи державного управління як суб'єкти політики в Україні згідно з широким та вузьким розумінням.
3. Структура основних напрямів політики в публічному управлінні в Україні.

4. Основні рівні політики в публічному управлінні в Україні.
5. Базові закономірності державного управління та їх врахування у вітчизняній практиці здійснення політики в публічному управлінні.
6. Об'єктивні принципи державного управління та їх врахування у вітчизняній практиці здійснення політики в публічному управлінні.
7. Загальні законодавчі принципи політики в публічному управлінні в Україні.
8. Основні складові циклу політики в публічному управлінні та їх відображення у Регламенті Кабінету Міністрів України.
9. Принципи публічної політики у економічній сфері.
10. Принципи публічної політики у соціальній сфері.
11. Принципи публічної політики у гуманітарній сфері.
12. Принципи публічної політики у внутрішньополітичній сфері.
13. Президент України як суб'єкт політики в публічному управлінні: загальна характеристика.
14. Верховна Рада України як суб'єкт політики в публічному управлінні: загальна характеристика.
15. Кабінет Міністрів України як суб'єкт політики в публічному управлінні: загальна характеристика.
16. Основні недержавні суб'єкти публічної політики в Україні.
17. Міністерства як провідні суб'єкти публічної політики у різних сферах суспільного життя.
18. Роль центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом у здійсненні політики в публічному управлінні в Україні.
19. Місцеві ради як суб'єкти політики в публічному управлінні: загальна характеристика.
20. Об'єкти політики в публічному управлінні: загальна характеристика.

## **Семінарське заняття до теми 1.2**

### **"Принципи та цикл політики в публічному управлінні"**

*Мета:* розвиток умінь та навичок врахування і дотримання принципів політики в публічному управлінні у практичній діяльності, а також моделювання циклу політики.

*Питання для обговорення:*

1. Загальні принципи політики в публічному управлінні:
  - принцип об'єктивності;
  - принцип універсальності циклу політики;
  - принцип оптимальності;
  - принцип випередження;
  - принцип зворотного зв'язку;
  - принцип Парето;

- базові принципи належного урядування;
  - принцип ресурсозбереження;
  - принцип законності.
2. Базові закони та закономірності, що можуть використовуватися у політиці в публічному управлінні:
- закон необхідної різноманітності;
  - закон поєднання централізації та децентралізації;
  - закономірність цілісності системи;
  - закономірність історичності;
  - закономірність еквіфінальності;
  - закономірність стабільності системи;
  - закономірність комунікативності.
3. Галузеві принципи політики в публічному управлінні.
4. Закріплення принципів політики в публічному управлінні у нормативно-правових актах.
5. Цикл політики в публічному управлінні.

### **Семінарське заняття до теми 1.3 "Суб'єкти та об'єкти політики в публічному управлінні"**

*Мета:* розвиток умінь та навичок моделювання взаємодії різних суб'єктів політики в публічному управлінні у процесах її формування та впровадження у конкретних сферах та галузях суспільної діяльності.

*Питання для обговорення:*

1. Органи державної влади як головні суб'єкти формування політики в публічному управлінні:
  - Президент України;
  - Верховна Рада України;
  - Кабінет Міністрів України;
  - міністерства;
  - ЦОВВ зі спеціальним статусом.
2. Участь політичних партій та бізнесових груп тиску у формуванні політики в публічному управлінні.
3. Місцеві ради як суб'єкти формування політики в публічному управлінні.
4. Інститути громадянського суспільства та їх роль у формуванні політики в публічному управлінні.
5. Суб'єкти впровадження політики в публічному управлінні, їх загальна характеристика.
6. Види, сфери та галузі суспільної діяльності як об'єкти політики в публічному управлінні, їх властивості та класифікація.

**Джерела для обов'язкового вивчення:**

1. Конспект лекцій з дисципліни "Політика в публічному управлінні", розділ 1.
2. Методичні рекомендації з дисципліни "Політика в публічному управлінні", розділ 1.

**Рекомендовані додаткові джерела для вивчення:**

1. Говлет М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики / М. Говлет, М. Рамеш; пер. з англ. О. Рябова. – Л. : Кальварія, 2004. – 264 с.
2. Державна політика : підручник / ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) та ін. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.
3. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 4 : Галузеве управління. – 2011. – 648 с.
4. Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" від 23 берез. 2000 р. № 1602-III // Уряд. кур'єр. – 2000. – 26 квіт.
5. Закон України "Про державні цільові програми" від 18 берез. 2004 р. № 1621-IV // Уряд. кур'єр. – 2004. – 21 квіт.
6. Закон України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" від 1 лип. 2010 р. № 2411-VI // Голос України. – 2010. – 20 лип.
7. Закон України "Про Кабінет Міністрів України" від 27 лют. 2014 р. № 794-VII // Голос України. – 2014. – 1 берез.
8. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР // Голос України. – 1997. – 12 черв.
9. Закон України "Про центральні органи виконавчої влади" від 17 берез. 2011 р. № 3166-VI // Уряд. кур'єр. – 2011. – 12 квіт.
10. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
11. Політика в публічному управлінні : навч. посіб. / І. С. Бондар, В. Г. Горник, С. О. Кравченко, В. В. Кравченко. – К. : Вид-во Ліра-К, 2016. – 200 с.
12. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України : постанова Кабінету Міністрів України від 18 лип. 2007 р. № 950 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 54. – С. 21.
13. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / В. В. Тертичка. – К. : Основи, 2002. – 750 с.
14. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та механізми впровадження : консп. лекцій [Електронний ресурс] / О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. – К., 2007. – 68 с. – Режим доступу: [http://www.ipas.org.ua/images/doc/Library/DistCourses/PublPolicy/1\\_Synopsis.pdf](http://www.ipas.org.ua/images/doc/Library/DistCourses/PublPolicy/1_Synopsis.pdf).

## РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

**Мета:** Сформувати у слухачів:

- систематизовані знання моделей, підходів і методологічного інструментарію формування політики в публічному управлінні;
- здатність діагностувати суспільні проблеми та розробляти рекомендації щодо постановки цілей політики в публічному управлінні;
- вміння і навички здійснювати вироблення, оцінювання та вибір альтернатив політики в публічному управлінні.

**Короткий зміст лекційного матеріалу розділу.**

Сутність, процес та суб'єкти формування політики в публічному управлінні. Основні вимоги до формування політики в публічному управлінні. Моделі політики в публічному управлінні. Державно-громадська взаємодія у процесі формування політики в публічному управлінні. Основні різновиди документів як результатів формування політики в публічному управлінні. Поняття проблемних ситуацій, проблем та цілей політики в публічному управлінні, їх співвідношення. Місія та загальні цілі держави, суспільна обумовленість проблем політики в публічному управлінні. Потреби, інтереси та цінності як основа для формулювання проблем політики в публічному управлінні. Класифікація проблем політики в публічному управлінні. Процес структурування проблеми. Різновиди цілей політики в публічному управлінні. Основні принципи цілепокладання. Процес визначення способів досягнення цілей політики в публічному управлінні. Поняття альтернативи політики в публічному управлінні. Інструменти та ресурси політики як основа формулювання альтернатив. Правила формулювання альтернатив. Критерії та методи вибору найкращої альтернативи рішення щодо політики в публічному управлінні.

### Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 2

#### Творча робота до розділу 2

*Мета:* формування систематизованих знань про моделі, підходи і методологічний інструментарій формування політики в публічному управлінні та можливості їх практичного використання.

*Написання та оформлення творчої роботи:* здійснюється за вимогами, що наведені у відповідному розділі методичних рекомендацій.

*Рекомендовані теми творчих робіт до розділу 2*

1. Процес формування політики в публічному управлінні та його відображення у Регламенті Верховної Ради України.

2. Основні суб'єкти формування політики в публічному управлінні в Україні.
3. Практична модель процесу формування політики у галузі освіти в Україні.
4. Практична модель процесу формування політики у галузі культури в Україні.
5. Практична модель процесу формування політики у галузі сільського господарства в Україні.
6. Практична модель процесу формування політики у галузі промисловості в Україні.
7. Основні методи державно-громадських консультацій у процесі формування політики в публічному управлінні в Україні.
8. Електронні державно-громадські консультації у процесі формування політики в публічному управлінні в Україні.
9. Проблеми доступу громадян до інформації щодо формування політики в публічному управлінні в Україні.
10. Місія та загальні цілі Української держави, їх відображення у Конституції та базових законах України.
11. Основні проблеми публічної політики у економічній сфері в Україні.
12. Основні проблеми публічної політики у гуманітарній сфері в Україні.
13. Основні проблеми публічної політики у внутрішньополітичній сфері в Україні.
14. Основні проблеми публічної політики у гуманітарній сфері в Україні.
15. Основні проблеми публічної політики у зовнішньополітичній сфері в Україні.
16. Основні принципи цілепокладання та їх дотримання у вітчизняній практиці формування політики в публічному управлінні.
17. Процес формування політики в публічному управлінні та його відображення у Регламенті Кабінету Міністрів України.
18. Процес формування політики в публічному управлінні при розробці державних цільових програм.
19. Формування політики в публічному управлінні шляхом прийняття політичних пропозицій.

### **Семінарське заняття до теми 2.2**

#### **"Діагностування проблем та постановка цілей політики в публічному управлінні"**

*Мета:* розвиток умінь та навичок діагностування проблем та постановки цілей політики в публічному управлінні.

*Питання для обговорення:*

1. Поняття проблемної ситуації, проблеми та мети у політиці в публічному управлінні, їх співвідношення.
2. Основи формулювання проблем політики в публічному управлінні:

- місія та загальні цілі держави;
  - суспільні потреби;
  - інтереси суспільних груп та прошарків;
  - суспільні цінності.
3. Структура проблемної ситуації.
  4. Проблеми політики в публічному управлінні:
    - добре структуровані проблеми;
    - слабо структуровані проблеми;
    - неструктуровані проблеми.
  5. Процес структурування проблеми політики в публічному управлінні.
  6. Цілі політики в публічному управлінні:
    - цілі збереження;
    - цілі функціонування;
    - цілі розвитку.
  7. Змістовні та технологічні принципи цілепокладання.

### **Семінарське заняття до теми 2.3**

#### **"Визначення способів досягнення цілей та прийняття рішень щодо політики в публічному управлінні"**

*Мета:* розвиток умінь та навичок формування й вибору альтернатив політики в публічному управлінні, прийняття відповідних рішень.

#### *Питання для обговорення:*

1. Альтернатива політики як набір заходів, інструментів, засобів політики.
2. Інструменти політики в публічному управлінні:
  - примусові;
  - добровільні;
  - змішані.
3. Ресурси політики в публічному управлінні, їх класифікація.
4. Правила вироблення альтернатив політики в публічному управлінні.
5. Оціночні та практичні критерії вибору альтернатив політики.
6. Методи багатокритеріального вибору альтернатив.
7. Різновиди рішень щодо політики в публічному управлінні.

#### **Джерела для обов'язкового вивчення:**

1. Конспект лекцій з дисципліни "Політика в публічному управлінні", розділ 2.
2. Методичні рекомендації з дисципліни "Політика в публічному управлінні", розділ 2.

#### **Рекомендовані додаткові джерела для вивчення:**

1. Браун М. П. Посібник з аналізу державної політики / М. П. Браун; пер. з

- англ. – К. : Основи, 2000. – 243 с.
2. Данн В. Державна політика: вступ до аналізу : підручник / В. Данн ; пер. з англ. Г. Є. Краснокутського ; наук. ред. М. О. Баймуратов. – О. : АО БАХВА, 2005. – 504 с.
  3. Державна політика : підручник / ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) та ін. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.
  4. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 1 : Теорія державного управління. – 2011. – 748 с.
  5. Європейські принципи державного управління / пер. з англ. О. Ю. Куленкової. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – 52 с.
  6. Закон України "Про державні цільові програми" від 18 берез. 2004 р. № 1621-IV // Голос України. – 2004. – 4 черв.
  7. Запровадження стратегічного планування в Україні : зб. док. і матеріалів / уклад. В. В. Тертичка. – К. : НАДУ : ЦДАР, 2004. – [437] с.
  8. Пал Л. А. Аналіз державної політики / Л. А. Пал; пер. з англ. І. Дзюба. – К. : Основи, 1999. – 422 с.
  9. Політика в публічному управлінні : навч. посіб. / І. С. Бондар, В. Г. Горник, С. О. Кравченко, В. В. Кравченко. – К. : Вид-во Ліра-К, 2016. – 200 с.
  10. Про затвердження Порядку розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів : постанова Кабінету Міністрів України від 11 листоп. 2015 р. № 931 // Уряд. кур'єр. – 2015. – 9 груд.
  11. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм : постанова Кабінету Міністрів України від 31 січ. 2007 р. № 106 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 8. – С. 86.
  12. Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики : постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовт. 2015 р. № 856 // Уряд. кур'єр. – 2015. – 11 листоп.
  13. Романов В. Є. Вступ до аналізу державної політики : навч. посіб. / В. Є. Романов, О. М. Рудік, Т. М. Брус. – К.: Вид-во НАДУ, 2003. – 170 с.
  14. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / В. В. Тертичка. – К. : Основи, 2002. – 750 с.
  15. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та механізми впровадження : консп. лекцій [Електронний ресурс] / О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. – К., 2007. – 68 с. – Режим доступу: [http://www.ipas.org.ua/images/doc/Library/DistCourses/PublPolicy/1\\_Synopsis.pdf](http://www.ipas.org.ua/images/doc/Library/DistCourses/PublPolicy/1_Synopsis.pdf).

### **РОЗДІЛ 3. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПОЛІТИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ**

**Мета:** Сформуванати у слухачів:

- систематизовані знання процесу, методів і механізмів впровадження політики в публічному управлінні;
- наукове розуміння сутності, засад і методологічного інструментарію моніторингу та оцінювання політики в публічному управлінні;
- вміння і навички здійснювати впровадження, моніторинг та оцінювання політики в публічному управлінні.

**Короткий зміст лекційного матеріалу розділу.**

Сутність, процес та суб'єкти впровадження політики в публічному управлінні. Методи та механізми впровадження політики в публічному управлінні. Проблеми та умови ефективного впровадження політики в публічному управлінні. Поняття моніторингу, оцінювання та контролю політики в публічному управлінні, відмінності між ними. Результативність та ефективність політики в публічному управлінні. Процес та система моніторингу реалізації політики в публічному управлінні. Види, моделі та методи оцінювання політики в публічному управлінні. Основні проблеми оцінювання політики в публічному управлінні. Використання моніторингу та оцінювання для контролю процесу реалізації політики в публічному управлінні і її результатів.

#### **Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 3**

#### **Творча робота до розділу 3**

*Мета:* формування систематизованих знань про процес, методи і механізми впровадження політики в публічному управлінні та можливості їх практичного використання.

*Написання та оформлення творчої роботи:* здійснюється за вимогами, що наведені у відповідному розділі методичних рекомендацій.

#### *Рекомендовані теми творчих робіт до розділу 3*

1. Модель процесу впровадження політики в публічному управлінні у галузі науково-технічної діяльності.
2. Модель процесу впровадження політики в публічному управлінні у галузі середньої освіти.
3. Модель процесу впровадження політики в публічному управлінні у галузі пенсійного забезпечення.
4. Модель процесу впровадження політики в публічному управлінні у галузі державної служби.

5. Модель процесу впровадження політики в публічному управлінні у галузі аерокосмічної діяльності.
6. Сутність адміністративних методів та їх використання для реалізації публічної політики у галузі фінансово-банківської діяльності.
7. Сутність економічних методів та їх використання для реалізації публічної політики у галузі фінансово-банківської діяльності.
8. Сутність адміністративних методів та їх використання для реалізації публічної політики у галузі державних закупівель.
9. Сутність економічних методів та їх використання для реалізації публічної політики у галузі державно-приватного партнерства.
10. Сутність адміністративних методів та їх використання для реалізації публічної політики у галузі охорони здоров'я.
11. Сутність адміністративних методів та їх використання для реалізації публічної політики у фармацевтичній галузі.
12. Сутність економічних та їх використання для реалізації публічної політики у галузі екології.
13. Сутність соціально-політичних методів та їх використання для реалізації публічної політики у галузі телебачення і радіомовлення.
14. Сутність соціально-політичних методів та їх використання для реалізації публічної політики у галузі регіонального розвитку.
15. Сутність морально-етичних методів та їх використання для реалізації публічної політики у галузі патріотичного виховання.
16. Сутність морально-етичних методів та їх використання для реалізації публічної політики у галузі середньої освіти.
17. Моніторинг та оцінювання державних цільових програм в Україні.
18. Вимірювання ефективності та результативності публічної політики у галузі науково-технічної діяльності.
19. Вимірювання ефективності та результативності публічної політики у гуманітарній сфері.
20. Вимірювання ефективності та результативності публічної політики у галузі забезпечення прав людини.

### **Семінарське заняття до теми 3.1**

#### **"Процес та засоби впровадження політики в публічному управлінні"**

*Мета* розвиток умінь та навичок моделювання процесу впровадження політики в публічному управлінні, а також використання доцільних методів і засобів у цьому процесі.

*Питання для обговорення:*

1. Процес впровадження політики в публічному управлінні:
  - організація;
  - мотивація;
  - контроль.

2. Методи впровадження політики в публічному управлінні:
  - адміністративні;
  - економічні;
  - соціально-політичні;
  - морально-етичні.
3. Механізми впровадження політики в публічному управлінні:
  - нормативно-правові;
  - організаційні;
  - фінансові;
  - кадрові;
  - морально-психологічні;
  - інформаційні.
4. Проблеми та умови ефективного впровадження політики в публічному управлінні.

### **Семінарське заняття до теми 3.2 "Моніторинг та оцінювання політики в публічному управлінні"**

*Мета* розвиток умінь та навичок здійснення моніторингу та оцінювання політики в публічному управлінні.

*Питання для обговорення:*

1. Широке та вузьке розуміння контролю політики в публічному управлінні.
2. Моніторинг та оцінювання політики в публічному управлінні: загальна характеристика.
3. Співвідношення моніторингу, оцінювання та контролю політики в публічному управлінні.
4. Поняття результативності політики в публічному управлінні, показники її вимірювання.
5. Поняття та види ефективності політики в публічному управлінні.
6. Організація моніторингу реалізації політики в публічному управлінні.
7. Практичні системи моніторингу реалізації політики в публічному управлінні.
8. Види, моделі та методи оцінювання політики в публічному управлінні.
9. Основні проблеми оцінювання політики в публічному управлінні.
10. Спеціальні контрольні державні органи.

**Джерела для обов'язкового вивчення:**

1. Конспект лекцій з дисципліни "Політика в публічному управлінні", розділ 3.
2. Методичні рекомендації з дисципліни "Політика в публічному управлінні", розділ 3.

**Рекомендовані додаткові джерела для вивчення:**

1. Бакуменко В. Д. Державне управління : курс лекцій / В. Д. Бакуменко, Д. І. Дзвінчук, О. С. Поважний. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. – 536 с.
2. Вступ до політичної аналітики : навч. посіб. / за заг. ред. С. О. Телешуна. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 220 с.
3. Державна політика : підручник / ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) та ін. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.
4. Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" від 23 берез. 2000 р. № 1602-III // Уряд. кур'єр. – 2000. – 26 квіт.
5. Закон України "Про державні цільові програми" від 18 берез. 2004 р. № 1621-IV // Уряд. кур'єр. – 2004. – 21 квіт.
6. Закон України "Про місцеві державні адміністрації" від 9 квіт. 1999 р. № 586-XIV // Уряд. кур'єр. – 1999. – 15 трав.
7. Закон України "Про центральні органи виконавчої влади" від 17 берез. 2011 р. № 3166-VI // Уряд. кур'єр. – 2011. – 12 квіт.
8. Кравченко С. О. Теоретичні, організаційні та практичні засади державного управління (дистанційний курс) : навч.-метод. матеріали / С. О. Кравченко. – К. : НАДУ, 2015. – 52 с.
9. Політика в публічному управлінні : навч. посіб. / І. С. Бондар, В. Г. Горник, С. О. Кравченко, В. В. Кравченко. – К. : Вид-во Ліра-К, 2016. – 200 с.
10. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : постанова Кабінету Міністрів України від 29 лип. 2015 р. № 537 // Офіц. вісн. України. – 2015. – № 62. – С. 109.
11. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм : постанова Кабінету Міністрів України від 31 січ. 2007 р. № 106 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 8. – С. 86.
12. Про затвердження Типового регламенту місцевої державної адміністрації : постанова Кабінету Міністрів України від 11 груд. 1999 р. № 2263 // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 50. – С. 77.
13. Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету : постанова Кабінету Міністрів України від 26 квіт. 2003 р. № 621 // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 18. – С. 64.
14. Розенфельд Р. А. Лекції з державної політики : курс лекцій / Р. А. Розенфельд. – К. : К.І.С., 2002. – 59 с.
15. Романов В. Є. Вступ до аналізу державної політики : навч. посіб. / В. Є. Романов, О. М. Рудік, Т. М. Брус. – К.: Вид-во НАДУ, 2003. – 170 с.
16. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та механізми впровадження : консп. лекцій [Електронний ресурс] / О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. – К., 2007. – 68 с. – Режим доступу: [http://www.ipas.org.ua/images/doc/Library/DistCourses/PublPolicy/1\\_Synopsis.pdf](http://www.ipas.org.ua/images/doc/Library/DistCourses/PublPolicy/1_Synopsis.pdf).

## ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ТВОРЧОЇ РОБОТИ

Самостійна робота слухача у межах навчальної дисципліни "Політика в публічному управлінні" передбачає написання та презентацію ним творчої роботи до кожного розділу на одну з передбачених переліком тем за власним вибором. Виконання цієї роботи орієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і семінарських занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів та обдумування слухачем питань відповідно до обраної тематики. Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи є обґрунтований авторський висновок щодо обраної тематики і можливі практичні рекомендації.

Творча робота повинна бути підготовлена слухачем індивідуально. Вона надається у електронному вигляді (файлом) викладачеві, а її результати презентуються під час семінарського заняття за відповідною тематикою у формі короткої доповіді (3-4 хв.) та відповідей на поставлені запитання.

Творча робота має висвітлювати:

- основні теоретичні положення за обраною темою;
- практичне значення теоретичних положень, можливі підходи та шляхи їх практичного застосування;
- висновки, що коротко відображають результати проведеного слухачем дослідження;
- перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогами.

Творча робота має бути оформлена як документ Microsoft Word формату А4, шрифт Times New Roman, 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків. Титульний аркуш творчої роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва інституту; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; тема творчої роботи; прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, шифр академічної групи; рік написання творчої роботи. За титульним аркушем слідує план творчої роботи, в якому треба виділити всі її структурні частини. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного пункту. Обсяг творчої роботи визначається вмінням слухача стисло і водночас вичерпно розкрити тему: узагальнити теоретичні напрацювання за напрямом, що розглядається, оцінити їх прикладне значення, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції. Обсяг роботи – 10-15 сторінок. Обов'язковою вимогою є чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [N, с. M] (N означає номер джерела у наведеному в кінці їх переліку, а M – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати в творчій роботі таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Перелік використаних джерел (не менше 7 позицій) оформляється згідно з діючими правилами. У творчій роботі мають бути обов'язково викладені авторські висновки та пропозиції.

## ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль засвоєння знань слухачів з дисципліни "Політика в публічному управлінні" здійснюється у формі екзамену відповідно до орієнтовного переліку питань, що наведені нижче.

### Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Поняття політики як policy.
2. Поняття політики як politics.
3. Відмінності між політикою як policy та politics.
4. Поняття політики в публічному управлінні.
5. Основні риси політики в публічному управлінні.
6. Структура політики в публічному управлінні як системної діяльності.
7. Політика і адміністрування в публічному управлінні: співвідношення та взаємозв'язок.
8. Основні рівні політики в публічному управлінні.
9. Основні напрями політики в публічному управлінні.
10. Поняття середовища політики в публічному управлінні.
11. Основні складові середовища політики в публічному управлінні.
12. Поняття принципу політики в публічному управлінні.
13. Сукупність загальних принципів політики в публічному управлінні.
14. Базові закони та закономірності для політики в публічному управлінні.
15. Принцип об'єктивності.
16. Принцип універсальності циклу політики в публічному управлінні.
17. Принцип оптимальності.
18. Принцип випередження.
19. Принцип зворотного зв'язку.
20. Принцип Парето.
21. Базові принципи належного урядування.
22. Принцип законності.
23. Галузеві принципи політики в публічному управлінні.
24. Види нормативно-правових актів щодо політики в публічному управлінні.
25. Поняття циклу політики в публічному управлінні.
26. Основні складові циклу політики в публічному управлінні.
27. Поняття суб'єкта політики в публічному управлінні.
28. Поняття об'єкта політики в публічному управлінні.
29. Класифікація суб'єктів політики в публічному управлінні.
30. Основні суб'єкти політики в публічному управлінні в Україні.
31. Взаємодія між суб'єктами політики в публічному управлінні в Україні.
32. Основні різновиди об'єктів політики в публічному управлінні.
33. Властивості об'єктів політики в публічному управлінні.
34. Сутність вироблення політики в публічному управлінні.

35. Основні складові процесу вироблення політики в публічному управлінні.
36. Характеристика суб'єктів вироблення політики в публічному управлінні.
37. Основні вимоги до вироблення політики в публічному управлінні.
38. Моделі політики в публічному управлінні.
39. Державно-громадська взаємодія у процесі вироблення політики в публічному управлінні.
40. Основні різновиди документів як результатів вироблення політики в публічному управлінні.
41. Поняття та структура проблемної ситуації.
42. Поняття проблем політики в публічному управлінні.
43. Поняття цілей політики в публічному управлінні.
44. Співвідношення проблем та цілей політики в публічному управлінні.
45. Місія та загальні цілі держави як основа для вироблення політики в публічному управлінні.
46. Суспільна обумовленість проблем політики в публічному управлінні.
47. Потреби, інтереси та цінності як основа для формулювання проблем політики в публічному управлінні.
48. Класифікація проблем політики в публічному управлінні.
49. Процес структурування проблеми політики в публічному управлінні.
50. Різновиди цілей політики в публічному управлінні.
51. Основні принципи цілепокладання.
52. Процес визначення способів досягнення цілей політики в публічному управлінні.
53. Поняття альтернативи політики в публічному управлінні, різновиди альтернатив.
54. Інструменти політики в публічному управлінні.
55. Ресурси політики в публічному управлінні.
56. Правила формулювання альтернатив.
57. Загальні критерії вибору найкращої альтернативи рішення щодо політики в публічному управлінні.
58. Методи вибору найкращої альтернативи рішення щодо політики в публічному управлінні.
59. Сутність впровадження політики в публічному управлінні.
60. Процес впровадження політики в публічному управлінні.
61. Суб'єкти впровадження політики в публічному управлінні.
62. Методи впровадження політики в публічному управлінні.
63. Механізми реалізації політики в публічному управлінні.
64. Умови ефективного впровадження політики в публічному управлінні.
65. Проблеми впровадження політики в публічному управлінні.
66. Поняття моніторингу, оцінювання та контролю політики в публічному управлінні.
67. Відмінності між моніторингом та оцінюванням політики в публічному управлінні.
68. Результативність та ефективність політики в публічному управлінні.
69. Процес та система моніторингу реалізації політики в публічному управлінні.

управлінні.

70. Види оцінювання політики в публічному управлінні.

71. Моделі оцінювання політики в публічному управлінні.

72. Методи оцінювання політики в публічному управлінні.

73. Основні проблеми оцінювання політики в публічному управлінні.

74. Використання моніторингу та оцінювання для контролю процесу реалізації політики в публічному управлінні і її результатів.

## СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

### Основні джерела

1. Ведунг Е. Оцінювання державної політики і програм : навч. посіб. / Е. Ведунг; пер. з англ. В. В. Шульги. – К. : Всеуито, 2003. – 350 с.
2. Вступ до політичної аналітики : навч. посіб. / за заг. ред. С. О. Телешуна. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 220 с.
3. Гнидюк Н. А. Аналіз політики : навч. посіб. / Н. А. Гнидюк, І. М. Ібрагімова. – Л. : ЗУКЦ, 2008. – 228 с.
4. Говлет М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики / М. Говлет, М. Рамеш; пер. з англ. О. Рябова. – Л. : Кальварія, 2004. – 264 с.
5. Дай Т. Основи державної політики / Т. Дай; пер. з англ. Г. Є. Краснокутського; наук. ред. З. В. Балабаєва. – О. : АО БАХВА, 2005. – 468 с.
6. Данн В. Н. Державна політика: вступ до аналізу / В. Н. Данн; пер. з англ. Г. Є. Краснокутського; наук. ред. М. О. Баймуратов. – О. : АО БАХВА, 2005. – 504 с.
7. Державна політика : підручник / ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) та ін. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.
8. Запровадження стратегічного планування в Україні : зб. док. і матеріалів / уклад. В. В. Тертичка. – К. : НАДУ : ЦДАР, 2004. – [437] с.
9. Кравченко С. О. Теоретичні, організаційні та практичні засади державного управління (дистанційний курс) : навч.-метод. матеріали / С. О. Кравченко. – К. : НАДУ, 2015. – 52 с.
10. Основи публічної політики та управління : навч. посіб. / за заг. ред. С. О. Телешуна. – К. : НАДУ, 2011. – 312 с.
11. Оцінювання державної політики і програм : консп. лекцій до навч. дисципліни / уклад. : В. А. Ребкало, Ю. Д. Полянський. – К. : Вид-во НАДУ, 2005. – 72 с.
12. Пал Л. А. Аналіз державної політики / Л. А. Пал; пер. з англ. І. Дзюба. – К. : Основи, 1999. – 422 с.
13. Парсонс В. Публічна політика. Вступ до теорії й практики аналізу політики / В. Парсонс. – К. : Києво-Могил. акад., 2006. – 550 с.
14. Політика в публічному управлінні : навч. посіб. / І. С. Бондар, В. Г. Горник, С. О. Кравченко, В. В. Кравченко. – К. : Вид-во Ліра-К, 2016. – 200 с.
15. Рябцев Г. Л. Стратегічне планування (дистанційний курс) : навч.-метод. матеріали / Г. Л. Рябцев. – К. : НАДУ, 2015. – 56 с.
16. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та механізми впровадження : консп. лекцій [Електронний ресурс] / О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. – К., 2007. – 68 с. – Режим доступу: [http://www.ipas.org.ua/images/doc/Library/DistCourses/PublPolicy/1\\_Synopsis.pdf](http://www.ipas.org.ua/images/doc/Library/DistCourses/PublPolicy/1_Synopsis.pdf).

### Додаткові джерела

1. Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, сфера прикладних досліджень : зб. док. і матеріалів / уклад. : О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. – К. : К.І.С., 2004. – 210 с.
2. Бакуменко В. Д. Державне управління : курс лекцій / В. Д. Бакуменко, Д. І. Дзвінчук, О. С. Поважний. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. – 536 с.
3. Браун М. П. Посібник з аналізу державної політики / М. П. Браун; пер. з англ. – К. : Основи, 2000. – 243 с.
4. Державна політика: аналіз та впровадження в Україні : консп. лекцій до навч. модуля / уклад. : В. А. Ребкало, В. В. Тертичка. – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – 80 с.
5. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 2 : Методологія державного управління. – 2011. – 692 с.
6. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 4 : Галузеве управління. – 2011. – 648 с.
7. Європейські принципи державного управління / пер. з англ. О. Ю. Куленкової. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – 52 с.
8. Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" від 23 берез. 2000 р. № 1602-III // Уряд. кур'єр. – 2000. – 26 квіт.
9. Закон України "Про державні цільові програми" від 18 берез. 2004 р. № 1621-IV // Уряд. кур'єр. – 2004. – 21 квіт.
10. Закон України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" від 1 лип. 2010 р. № 2411-VI // Голос України. – 2010. – 20 лип.
11. Закон України "Про Кабінет Міністрів України" від 27 лют. 2014 р. № 794-VII // Голос України. – 2014. – 1 берез.
12. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР // Голос України. – 1997. – 12 черв.
13. Закон України "Про центральні органи виконавчої влади" від 17 берез. 2011 р. № 3166-VI // Уряд. кур'єр. – 2011. – 12 квіт.
14. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
15. Концептуальні засади взаємодії політики й управління : навч. посіб. / за заг. ред. В. А. Ребкала, В. А. Шахова, В. В. Голубь, В. М. Козакова. – К. : НАДУ, 2010. – 300 с.
16. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : постанова Кабінету Міністрів України від 29 лип. 2015 р. № 537 // Офіц. вісн. України. – 2015. – № 62. – С. 109.
17. Про затвердження Порядку розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів : постанова Кабінету Міністрів України від 11

- листоп. 2015 р. № 931 // Уряд. кур'єр. – 2015. – 9 груд.
18. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм : постанова Кабінету Міністрів України від 31 січ. 2007 р. № 106 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 8. – С. 86.
  19. Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики : постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовт. 2015 р. № 856 // Уряд. кур'єр. – 2015. – 11 листоп.
  20. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України : постанова Кабінету Міністрів України від 18 лип. 2007 р. № 950 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 54. – С. 21.
  21. Про затвердження Типового регламенту місцевої державної адміністрації : постанова Кабінету Міністрів України від 11 груд. 1999 р. № 2263 // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 50. – С. 77.
  22. Розенфельд Р. А. Лекції з державної політики : курс лекцій / Р. А. Розенфельд. – К. : К.І.С., 2002. – 59 с.
  23. Розробка державної політики. Аналітичні записки / уклад. : О. І. Кілієвич, В. Є. Романов – К. : К.І.С., 2002. – 320 с.
  24. Романов В. Є. Вступ до аналізу державної політики : навч. посіб. / В. Є. Романов, О. М. Рудік, Т. М. Брус. – К.: Вид-во НАДУ, 2003. – 170 с.
  25. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / В. В. Тертичка. – К. : Основи, 2002. – 750 с.

#### **Інтернет-ресурси**

1. Законодавство України. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/a>
2. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України. – <http://www.ipiend.gov.ua>
3. Міжнародний центр перспективних досліджень. – <http://www.icps.com.ua>
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – <http://www.me.gov.ua>
5. Національна академія державного управління при Президентові України. – <http://www.academy.gov.ua>
6. Національний інститут стратегічних досліджень. – <http://www.niss.gov.ua>
7. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – <http://www.president.gov.ua>
8. Світовий банк в Україні. – <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
9. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua/control>
10. Центр політико-правових реформ. – <http://www.pravo.org.ua>

Навчальне видання

## **ПОЛІТИКА В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ**

*Горник Володимир Гнатович  
Кравченко Сергій Олександрович  
Шпачук Віталій Васильович*

### **Методичні рекомендації**

*В авторській редакції*

Підписано до друку \_\_.12.2018 р.

Формат 60x84/16. Друк офсетний. Папір офсетний.

Гарнітура Times. Обл-вид. арк. \_\_\_\_.

Умов. друк. арк. \_\_\_\_ . Наклад 100 прим.

Віддруковано у типографії «ПП«КП»УкрСІЧ» з оригіналів авторів.  
02660, Київ, вул. Магнітогорська, 1, оф. 216, тел. 224-58-24